

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

О Т Ч Е Т

ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА, УЧЕБНАТА И ФИНАНСОВАТА ДЕЙНОСТ НА ИНСТИТУТА ЗА ГОРАТА ПРИ БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ ПРЕЗ 2011 Г.

I. ПРОБЛЕМАТИКА НА ИНСТИТУТА ЗА ГОРАТА

1.1 Преглед на изпълнението на целите /стратегически и оперативни/ и оценка на постигнатите резултати

Институтът за гората провежда фундаментални и приложни изследвания в областта на лесовъдството, екологията, опазването на горската флора и фауна, функциониране на горските екосистеми, тяхното съхраняване, устойчиво развитие и възпроизводство. Следователно Институтът обхваща тематика, която понастоящем има основно значение в научните изследвания свързани с биология и екология, и глобални климатични и други (икономически) промени: горските екосистеми, биоразнообразие, кръговрат на енергия и вещества, играещи ключова роля в ефективното смекчаване на вредните въздействия от климатични промени върху горите. Събраните и анализирани многогодишни данни от стационарни изследвания имат фундаментално значение и са инструмент за научно насочване и развитие на устойчиво управление на наземните екосистеми.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

В тази насока през отчетния период Института отчита изпълнение на тематика и резултати свързани с: актуалното състояние на генетичните горски ресурси, тяхното запазване *in situ* и *ex situ*, възможности за опазване и устойчиво управление. Обобщени са изследванията върху генетичната вариабилност на основни горскодървесни видове по морфологични признаци, адаптивни белези, биохимични и ДНК маркери. Съхраняват се в колекции консервационни единици по дървесни видове и *ex situ* колекции от провинуенчни и наследствени единици в арборетуми, клонови и семенни бази.

Изследват се стационарно функционирането на основни горски екосистеми – хидрологични и ерозионни процеси, сукцесии, влияние на промените на климата върху акумулацията на въглерод в горските екосистеми при различни форми на стопанисване на насажденията, формиране и промени в органичното вещество в горските почви в зависимост от климатичните промени, пожари, замърсяване на средата.

Изпълнява се национална програма за оценка и мониторинг на здравословното състояние на горите – болести, насекомни вредители и антропогенни въздействия и възможности за регулирането им чрез безвредни биологични средства и методи.

Проучен е благоприятния консервационен статус и са разработени режими за поддържане на хабитати на горскодървесни и храстови съобщества с европейска значимост. Разработена е програма за адаптация на хабитатите за смекчаване на отрицателното влияние на климатичните промени.

Получени са резултати за структурата, растежа и биологичната продуктивност на горските насаждения от бук в Стара планина и Родопите, от

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

смърч, ела и бяла мура в Рила и Витоша и се разработват екологосъобразни технологии за опазване на дървесните и недървесните ресурси.

Проведени са изследвания върху биомасата, екологията и поведението на дивеча при променящи се условия в местообитанията и антропогенно въздействие.

1.2 Визия за развитие на звеното

Дълговечността на дървесната растителност и динамиката в горските екосистеми не позволява промени за кратък период във визията и приоритетите на звеното, ето защо те могат да бъдат формулирани както следва:

1. Изследване на разнообразието на горската флора и фауна на видово, формово (генетично), популационно и екосистемно ниво.

2. Структура и функциониране, развитие и приспособяване на горските екосистеми към климатични промени (хидрология, възобновителни процеси, сукцесии и решения за управление).

3. Здравословно състояние на горите, оценка и мониторинг, опазване и възстановяване.

4. Лесовъдски методи за многофункционално и екологично управление (стопанисване) на дървесните и недървесни горски ресурси и тяхното социално-икономическо значение.

5. Поддържане и модернизация на апаратурата и изследвания в изградената мрежа от стационари и постоянни опитни обекти.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

1.3 Връзка с политиките и програмите от приетите от ОС на БАН

“Стратегически направления и приоритети 2009-2013 г.”

Научноизследователската дейност на Института за гората през 2010 г. е свързана с приети от ОС на БАН от 23.03.2009 г. “Стратегически направления и приоритети за периода 2009-2013 г.”, а именно:

1. По политиката: Науката – основна двигателна сила за развитие на националната икономика и общество. Към тази политика ИГ провежда изследвания свързани с: устойчиво развитие и ефективно използване на природните ресурси (горските ресурси), повишаване конкурентноспособността на горската икономика и информационно, експертно и оперативно обслужване на българската държава в частност на секторите гори и опазване на природата. Работи се и по обучението на специалисти и докторанти.

2. По политиката: Научен потенциал и изследователска инфраструктура – част от Европейското изследователско пространство в ИГ се провежда изследване по програмите за “климата” и отражение върху горските екосистеми, интердисциплинарни изследвания за живата природа – горската флора и фауна, и горските ресурси като възобновяем енергиен източник и оценка на състоянието на горите у нас и Европа.

Тематиката на Института отговаря и на стратегическите приоритети – национални и международни в областите: екология, биоразнообразие и биологични ресурси, в т.ч. е обърнато особено внимание върху функциониране, опазване и възстановяването на горските екосистеми и ценния генетичен фонд в тях, като основна част от природата.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

1.4. Извършвани дейности във връзка с т. 1.3

1. Изработен е Национален доклад за състоянието на горските генетични ресурси в България, възложен от FAO-ИАГ.

2. Предоставени са на МОСВ-ИАОС резултати (от колектив на ИГ и ЛТУ) за състоянието на горските екосистеми през 2011 г. с анализ, оценка и предложения за поддържане и подобряване, който ще бъде основна част на оценката за горите в страните от Европейския съюз (по програма Futmon, Life 07 ЕС).

3. Въз основа на изследване за влиянието на климатичните промени върху водните ресурси е разработен модел за определяне на екологичните условия, при които се развиват горските екосистеми и се оценяват очакваните промени в горската растителност и отражението им върху водните ресурси. Моделът е експериментиран за водосбора на р. Струма и са разработени сценарии за периода 2005-2090 г.

4. Представени и приети са от експертни съвети на МОСВ и ИАГ оценките за конзервационния статус на 11 хабитати у нас с Европейска значимост и програма от мерки за адаптацията им към климатичните промени.

5. Представят се първи резултати за положителна интродукция на ентомопатогенна гъба *Entomophoga maimaiga* за регулиране числеността и повредите от най-опасния за широколистните гори насекомен вредител *Limantria dispar*, която дейност е с висок екологичен и икономически ефект.

6. В Института се обучават редовно и задочно докторанти, част от които са работещи в системата на горите и опазването на околната среда.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

1.5. Полза за обществото

Ползата за обществото е екологична: опазване на природата и икономическа – оценка и регулиране на водните ресурси, рационално и природосъобразно опазване и ползване на горите, внедряване на биологични методи и средства за борба с вредителите в горите.

1.6. Взаимоотношения с институции.

Институтът за гората има добри взаимоотношения с МОСВ и ИАОС и МЗХ – ИАГ, и разработва национални и международни проекти с Лесотехнически университет, Аграрен университет – Пловдив, институти на Селскостопанска академия, Лесозащитни станции – София, Пловдив и Варна, Семеконтролни станции в София и Пловдив и Институти на БАН – ИБЕИ, Институт по физиология и генетика, Институт по системни анализи и роботика и др.

Активно участие в разработването на нормативни документи като: Закон за горите, актуализиране на Наредба за Стопанисване и ползване на горите, за Опазване на горите от болести, вредители и други повреди и др. Осигурява обучение на специалисти работещи в двете ведомства чрез докторантури и специализации. Провежда курсове за квалификация за работа в горите и подготовка на специалисти в областта на ловното стопанство..

Тематиката на Института е свързана с международни и национални програми, по-важни от които са: 7 РП на ЕС, Futmon-Life “Оценка и мониторинг на състоянието на горските екосистеми”, Горски генетични ресурси (EUFORGEN), Влияние на климатичните промени върху горите (Us Country Study to Address Climate Change), Състояние и перспективи на популациите от *Castanea sativa* Mill. в Беласица: адаптация към климатични

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

промени, биоразнообразие и устойчиво стопанисване (финансов механизъм на ЕИП (ЕЕА Grants), Натура 2000 и др.

1.7.Общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата

1.7.1. Практически дейности свързани с работата на национални правителствени и държавни институции

Практическите дейности на Института за гората са свързани основно с МОСВ-ИАОС и МЗХ-ИАГ, а именно:

1. Представени са на държавата, чрез МОСВ-ИАОС и ИАГ данни за здравословното състояние на горите през 2011 г. Събрана и анализирана е по програмата “Futmon” - Life07 информация за здравословното състояние на широколистните и иглолистните гори, замърсяването на средата (почвите и почвената постилка) с токсични вещества и акумулация на хранителни елементи от дървесните, храстови и тревни видове и отражението им върху процесите протичащи в горските екосистеми. Тези данни са предоставени на компетентните органи за вземане на управленски решения свързани с устойчивото развитие на горите. Получените данни се публикуват от Координационния център на ЕС за горите в Хамбург – Германия (чл.-кор. Б.Роснев-ИГ и проф. Е.Павлова-ЛТУ).

2. Сътрудници от Института за гората са участвали в работна група по изготвяне на «Система от режими и мерки за стопанисване на горски местообитания от Приложение 1 от Закона за биологичното разнообразие». Разработката е приета от Националния съвет по биоразнообразие към МОСВ

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

и утвърдена за прилагане в практиката от ИАГ на основание чл. 4, ал. 1, т. 2 от Наредба № 8/05.1.08.2011 г. на МЗХ (доц. д-р Г.Попов).

3. Проведено е регионално съвещание в Родопите с презентация за «Алтернативни лесовъдски системи за стопанисване на буковите гори в условия на антропогенно натоваарване и промени на климата». Алтернативните системи за стопанисване на буковите гори водят до по-добро естествено възобновяване и запазване на биологичното растително разнообразие. Те включват: нови и познати мероприятия, които до сега не са прилагани по икономически съображения (гл.ас. Ив.Величков).

4. Подпомага се община Разград за прилагане на разработени указания от Института за гората, които включват: лесовъдски методи за стопанисване на нискостъблени гори и поддържане на здравословното им състояние (чл.-кор. Б.Роснев, доц. д-л Г.Хинков).

5. Създадени са експериментални опитни култури от клонове на *Paulownia elongata* с фиданки произведени in vitro в района на Хасково и Златна Панега. Изпитват се растежните им качества и устойчивост с цел разширяване на използването на този вид за залесяване на земи от горския фонд и неподходящи за земеделско ползване терени (доц. В.Гюлева).

6. Специалисти от Института за гората оказват помощ на ИАГ и ИАОС по въпроси свързани със стопанисване на горите и земите в горския фонд, тяхното възстановяване и опазване чрез становища, експертизи, консултации и съвети. Техният брой и конкретност е представено в Приложение 24.

1.7.2. Проекти свързани с общонационална и оперативна дейност

1. Климатични промени и влиянието им върху водните ресурси.

Оперативна програма за Югоизточна Европа

Ръководител на проекта: проф. дсн Ив.Ц.Маринов

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

2. Устойчиво управление и развитие на горските екосистеми при климатични промени. Разработване на системи за управление на хабитати с европейска значимост в долната лесорастителна зона.

Ръководител на проекта: доц. д-р Г. Попов

3. Национален доклад за състоянието на горските генетични ресурси в България. Изготвен по искане на ФАО-ИЕ (Food and Agriculture Organization of the United Nations).

Ръководители на проекта: акад. Ал. Александров, доц. д-р Р. Добрев.

II. РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ НА ИНСТИТУТА ЗА ГОРАТА ПРЕЗ 2011 г.

През 2011 г. в Института са разработвани 7 научни проекта с 35 теми (задачи) финансирани от БАН; 4 проекта финансирани от Фонд “Научни изследвания”; 4 проекта с министерства, ведомства и др.; 1 международен проект финансиран по оперативна програма; – 2 по 7 РП, 13 COST, 4 по ЕБР и двустранно международно сътрудничество. В 3 проекта сътрудници на Института са съизпълнители към други Институты и 4 задачи са възложени от фирми.

НАУЧНИ ПРИНОСИ

1. Разработена е нова структурна диаграма, принадлежаща към четвърто най-високо поколение модели за определяне гъстотата на дървостойките на ниво насаждение. Диаграмата синтезира емпиричната информация за растежа на дървостойките в многомодулен биометричен модел,

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

който е специфичен за всяко насаждение и позволява прогнозиране и характеризиране на структурата по височина и диаметър на дървостойките във зависимост от възрастта и е методично универсиализирана за едновъзрастни естествени насаждения и култури. Моделът е първият от вида си разработен в Европа.

Разработката е по съвместен проект от Института за гората и Университета в Сантяго де Компестела, Испания.

Ръководители: доц. д-р Улисе Аиего Аранда – Испания

гл.ас. д-р Татяна Станкова – България

2. Изследвано е влиянието на валежния режим, пожарите и замърсяването на средата в горски екосистеми върху почвите и органичните вещества в тях. Установено е, че измененията във валежния режим при климатични промени се отразяват негативно в количествено отношение върху процесите на формиране на почвено органично вещество (ПОВ) за по-ниските растителни зони с преобладаващ преходно-средиземноморски климат. При тези условия количеството на нехидролизуемото органично вещество (хумин), като част от общото почвено органично вещество е по-висока, а степента на хумификация е свързана със съотношението между въглерода в хуминовите и фулвокиселините (Сх:Сф). Установени са също засилени процеси на деградация на горските почви в резултат от горските пожари, които се състоят в увеличаване на хидрофобността на почвите, загуба на органично вещество и обедняване на хумуса по отношение на азот. Изменението на почвеното органично вещество (ПОВ), както и това на хуминовите (ХК) и фувокиселините (ФК), са функция на вида на пожара (върхов, низов), преобладаващият дървесен вид и почвените различия.

Ръководители: доц. д-р М.Соколовска и доц. д-р Е.Велизарова

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

1. Събрана, обработена и анализирана е информация за актуалното състояние на горските генетични ресурси в България, тяхното запазване *in situ* и *ex situ*, ползуването и устойчивото управление. Обобщени са изследванията върху генетичната вариабилност на главните горскодървесни видове по морфологични признаци, адаптивни белези, биохимични и ДНК маркери. Установени са популациите и площта им включени в *in situ* консервационни единици по горскодървесни видове, както и *ex situ* съхраняваните в колекции, провиниенчни и наследствени тестове, арборетуми, клонови и семенни банки.

Изработен е Национален доклад за състоянието на горските генетични ресурси в България, който е възложен на Института за гората от FAO-UN (Food and Agriculture Organization of the United Nations) чрез Изпълнителната агенция по горите при МЗХ.

Колектив с р-ли: акад. Александър Александров
и доц. дсн Румен Добрев

III. МЕЖДУНАРОДНО НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

3.1. В рамките на договори и спогодби на ниво Академия.

Институтът за гората осъществява сътрудничество по ЕБР с 4 институти: от Руската академия на науките (РАН), Беларуската академия (НАНБ), Словашката академия на науките (САН) и академията на Монголия (МАН). (2009-2011 г.)

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

През 2011 г. продължи работата по договорите с:

1. Института по физико-химия и биологични проблеми на почвоведението – РАН.

- Математическо моделиране на динамиката на почвеното органично вещество в горски почви от планински райони – р-ли: доц. д-р М.Грозева и д-р А.С.Комаров.

2. Института по мониторинг на климатичните и екологичните системи – РАН.

- Сравнително изследване на структурата и разнообразието на българските и сибирските видове бор (*Pinus sibirica*, *P. pumila*, *P. peuce*, *P. sylvestris*, *P. mugo*) – р-ли: проф. д-р Хр.Цаков и д-р С.Горошкевич.

3. Продължи работата по темата : The structure, health status of forest ecosystems in Southeastern and Central Europe – Институт по горска екология, Зволен – Словакия с р-ли: проф. д-р Хр.Цаков и д-р Aloiz Cicak. Предстои продължение на договора с още една година.

Поради финансови затруднения бе прекъсната през 2011 г. съвместната работата по 1 тема:

4. “Оценка на лесовъдски, фенотипни и биохимични характеристики на дугласката (*Pseudotsuga menziesii* (Mirb.) Franco) за създаване на интензивни култури и запазване на биологичното разнообразие” разработвана съвместно с Централна ботаническа градина на Беларус – р-л доц. д-р Е.Попов;

5. Restoration of mountain forest ecosystems after an thropogenic influence – Институт по гео екология Улан Батор – р-ли акад. Ал.Александров и д-р Цогтбаатар.

Двустранното академично сътрудничество е добра форма за съвместни изследвания, но спиране на финансирането ще създаде проблеми при теренните проучвания от колективите и ще наруши изпълнението на научните програми.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

3.2. На институтско и международно ниво

През 2011 г. двустранното и многостранното сътрудничество със сродни научни звена бе осъществено на базата на 12 научноизследователски проекти и 13 участия в Програми COST.

1. Genetic resources of forest tree species in Europe (EUFORGEN) – акад. Ал.Александров и Dr. Jarko Koskela.

2. Разработване на модели от по-високо ниво за стопанисване на гъстотите на иглолистни и широколистни едновъзрастни насаждения и култури в Европа - р-ли: гл.ас. д-р Татяна Станкова и д-р Улиесес Диегес-Аранда. – 7 РП на ЕС – Програма “Хора”.

3. Чувствителност на обикновения бук (*Fagus sylvatica* L.) и обикновения смърч (*Picea abies* (L.) KARST.) от тяхната югоизточна граница на разпространение към глобалните промени на климата - р-л : доц. Ст. Юруков – ЛТУ, гл.ас. Д. Димитров – ИГ

4. Продължи работата по темата: The structure, health status of forest ecosystems in Southeastern and Central Europe - Институт по горска екология, Зволен – Словакия с р-ли проф. д-р Хр.Цакови и д-р Aloiz Cicak.

5. Multi-functional management of coppice forests. Contributions to rural development, maintenance of biodiversity, and climate change mitigation and adaptation in natural resource management – проект мениджър доц. д-р Цв. Златанов.

6. State and prospects of the *Castanea sativa* population in Belasitsa mountain: climate change adaptation, maintenance of biodiversity and sustainable ecosystem management. EEA Grands (2009-2011) доц. д-р Цв.Златанов.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

7. Assessment genetic diversity with molecular markers of valuable oaks provenances and genetic resources from southern Romania and Bulgaria. Ministry of EES. Period of implementation: 03.2009–03.2011 г. Project manager: доц. П. Желев, ЛТУ, доц. д-р Г.Хинков – ИГ.

8. Изграждане на мрежа за инвентаризация и широкомащабен мониторинг на горските екосистеми. Оценка на короните за 2009 и 2010 г. в рамките на проект: Бъдещо развитие и изграждане на мониторингова система за горите на ниво ЕС (FUTMON)-LIFE 07 ENV/DE/000218 – р-ли: чл. кор. д-р Б. Роснев, проф. Е. Павлова – ЛТУ.

9. Modélisation de l'expansion d'un ravageur urticant liée au changement climatique - Modelling the expansion of an urticating pest with regard to climate change. Programme ECO-NET 2009- N°21339RD – доц. д-р М.Соколовска.

10. The State of the Worlds Forest Genetic Resources – FAO-Bulgaria – р-л акад. Ал.Александров.

11. Cryopreservation of crop species in Europe – р-л доц. д-р Ив.Цветков. COST 871.

12. Expected Climate Change and Options for European Silviculture COST-Action 0703 – р-ли: Prof. A. Alexandrov, Dr.Jean-Luc Peyron.

13. Evaluation of Beech Genetic Resources for Sustainable Forestry. COST Action E 52 – р-ли: Prof. A. Alexandrov, Dr. George von Wuhlisch, Germany.

14.Land-Use Change & Management Change Workshop - COST E 639 Работна група 2 – р-л гл.ас. д-р М. Жиянски.

15. Forest Management and the Water Cycle – COST E 0601– р-л гл.ас. Д. Димитров.

16. Forest Management and the Water Cycle (FORMAN). COST Action FP0601 – р-л доц. д.р . Цв.Златанов.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

17. Expected Climate Change and Option for European Silviculture |ECHOES| COST Action FP0703 - р-л гл.ас. д-р Цв.Златанов.

18. Forest models for research and decision support in sustainable forest management” - COST Action FP0603 – р-л гл.ас. д-р Ив. Величков.

19. Интеграция на иновациите и разработване на политики за горския сектор - COST- E 51 – р-л доц. д-р М.Стойнова.

20. Greenhouse-gas budget of soils under changing climate and land use (BurnOut) - COST 639 – р-л доц. д-р М.Соколовска.

21. Post-fire forest management in Southern Europe - COST- FP0701- р-л доц. д-р Е. Велизарова.

22. Biosafetu of Forest Transgenic Trees – COST Action 905 – р-л акад. Ал.Александров.

23. Development and Harmonisation of New Operational Research and Assessment Procedures for Sustainable Forest Biomass Supply – COST FP 0902 - р-л И.Марков.

24. Climate Change and Forest Mitigation and Adaptation in a Polluted Environment (MAFor) – COST Action FP0903. – гл.ас. д-р М.Георгиева.

Determining Invasiveness and Risk of Dothistroma (DIAROD) - COST Action FP1102 – гл.ас. д-р М.Георгиева.

Основните насоки на международното сътрудничество на Института са: участие в международни проекти по 7 РП – 2 проекта, оперативни програми на ЕС – 1 проект, двустранни договори със сродни институти от Европа и Азия, увеличаване на проектите по ЕБР и активно участие в програми по COST.

През 2011 г. Институтът за гората е изпълнявал: 2 проект по 7 РП, 1 проект по оперативна програма за Югоизточна Европа, 4 проекта по ЕБР,

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

7 проекта по двустранно и многостранно сътрудничество и 13 участия в Програмите COST.

По програмите COST е извършено разработване на съвместни методики, запознаване с проблемите в лесовъдството на Европейско ниво, разширява кръгозора на изследователите, което е добра основа за бъдещо научно сътрудничество.

През отчетния период бяха осъществени командировки за участие в научни прояви, конгреси и симпозиуми в 13 страни (Испания, Турция, Сърбия, Словения, Словакия, Италия, Германия, Австрия, Русия, Унгария, Гърция, Македония, Франция, Южна Корея).

Гости на Института по различни поводи бяха учени от Словакия, Исландия, Швейцария, САЩ, Гърция, Германия, Сърбия, Италия, Холандия, Естония, Индия и Бангладеш, общо 13 учени.

Всички проекти се изпълняват съгласно приетите планове с изключение на тези по ЕБР. Общата оценка за международното сътрудничество е добра. Съществуват възможности за разширяване на работата ни с някои от Балканските страни – Сърбия, Македония, Гърция и Турция.

Значими международно финансирани проекти

1. Състояние и перспективи на популацията на обикновен кестен (*Castanea sativa* Mill.) в Беласица: адаптация към климатични промени; поддържане на биологичното разнообразие и устойчиво стопанисване на екосистемите”. Програма (EED Grants) .

Колектив с р-л доц. д-р Цв.Златанов

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

2. Оценка и мониторинг на горските екосистеми – ниво I в рамките на проект: “Бъдещо развитие и изграждане на единна мониторингова мрежа на ЕС - (Futmon)-Life 07/ENV/DE/000218 и Международна програма ICP “Forest”.

Колектив с р-ли: чл.-кор. Б.Роснев и проф. Е.Павлова.

3. Разработване на модели от по-високо ниво за стопанисване на гъстотите на иглолистни и широколистни едновъзрастни насаждения в Европа.

Р-ли: доц. д-р Улис Аранда – Испания

и гл.ас. д-р Т.Станкова – България.

IV. УЧАСТИЕ НА ИГ В ПОДГОТОВКАТА НА СПЕЦИАЛИСТИ

Институтът за гората провежда подготовка на докторанти – редовни, задочни и на самостоятелна подготовка по 5 научни направления (за които е акредитиран) и организира семинари, квалификационни курсове за специалисти от горското стопанство и опазване на околната среда

През 2011 г. в Института за гората са обучавани 11 докторанти, от които 2 – редовни, 9- задочни, от тях 1 редовен е новозачислен по научната специалност 04.04.06 “Лесомелиорации, защита на горите и специални ползвания”, а 4 задочни бяха отчислени с право на защита.

На последната сесия 2011/2012 бяха обявени 3 конкурса за редовни докторанти, на които се яви само 1 кандидат, който успешно положи изпитите и е зачислен за редовен докторант по научната специалност “Почвознание” от 01.01.2012 г. Наблюдава се спад на желаещи да се обучават като докторанти

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

през последните години. Институтът има кадрови потенциал и материална база да обучава повече докторанти.

В Института е организиран научен семинар, на който се представят резултати от научни изследвания на изследователи и докторанти и материали на гостуващи учени. Семинарът се провежда съвместно със секция “Лесотехнически науки” към СУБ. През 2011 г. са проведени 3 занимания, от които 2 с чуждестранни учени.

Учени от ИГ са водили упражнения по екология в Университета по архитектура, строителство и геодезия (УАСГ) – 60 часа (доц. д-р М.Соколовска) и курсове за обучение на специалисти за работа с горскостопански машини – на 150 човека (доц. д-р С.Глушков).

V. ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ, АНАЛИЗ НА НЕЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

5.1. Осъществяване на съвместна иновационна и стопанска дейност с външни организации и партньори, вкл. поръчки от фирми от страната и чужбина

1. Разработени са режими за устойчиво управление на горите в хабитати с Европейска значимост и мерки за адаптация към климатични промени. Научната разработка е прието от ЕТИС при МОСВ и МЗХ-ИАГ (доц. д-р Г.Попов).

2. Изработен е Национален доклад за състоянието на горските генетични ресурси в България, възложен от FAO-UN чрез ИАГ при МЗХ (акад. Ал.Александров и доц. Р.Добрев).

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

3. Предоставени са данни на МОСВ-ИАГ за състоянието на горите в България за 2011 г. Резултатите се използват за вземане на управленски решения (чл.-кор. Б.Роснев, проф. Е.Павлова).

4. Разработена е методика за оценка на горите за нуждите на Евросат (изпълнен съвместно с ИАГ, ИГ, НСИ) (гл.ас. И.Марков).

5. Изготвена е Наредба за оценка на поземлени имоти в горските територии” съвместно с ИАГ (гл.ас. И.Марков, доц. Г.Попов).

VI. СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО

6.2. Отдаване под наем на помещения и материална база

И през 2011 г. дейността на Института за гората за набиране на допълнителни средства бе насочена главно в предоставяне на свободни площи от сградния ни фонд под наем в София, Велинград и Сандански както следва:

Гр.София – отдавана площ от 185 m² с месечен наем 555 евро към момента.

- Ведомствен имот (барака) с обща площ 50 m² , използвана за производство на лепило от ЕФ “Волкохим” с месечен наем от 150 евро в левова равностойност и срок на договора до 31.12.2011 г.

- Фирма “Функция МММ” – ООД ползва свободните помещения на хранителния блок (площ 135 m²) и продължи дейността по производството на леко мебелно обзавеждане с месечен наем от 297 евро до 01.07.2011 г. и 405 евро до края на договора – 01.04.2012 г.EURO.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

Гр.Велинград:

Институтът дава под наем свободни помещения в Опитна база по иглолистните гори – ул. Хан Аспарух 44, с обща площ 114 m² до 31.12.2011 г. с месечен наем 345 EURO.

- Фирма “Нов дом консулт ЕООД“ - (бивша ЕТ “К и Кр.Павлова” – ползва офис и коридорно помещение (малка книжарница) с обща площ 20 m² и наем 60 EURO след 01.11.2011 г.

- ЕТ “Кодаф ЕООД” офис за счетоводни апарати приключи договора си на 31.12.2011 г. (18 m² – сума на наема 54 EURO) и очаква продължение.

- ЕТ “Нели Кръстева” договор за наето стълбище от 10 m² и срок на ползване до 31.12.2011 г.

- Фирма АРК СИСТЕМ ООД – офисни помещения с площ 49 m² и месечен наем 147 EURO.

Гр.Сандански:

В Опитна база по борба с ерозията гр. Сандански отдаваме под наем 2 помещения (офис и битова стая) на ДНП “Пирин” участък Каменица обща площ 24 m² и наем 72 EURO.

През изтеклата 2011 г. Институтът за гората отдаваше под наем 323 m² свободна площ. Получени са 19 642,66 лв. (виж табл. 1).

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Институт за гората

Таблица 1.

**Суми получени по договори от наеми на недвижими имоти
в Института за гората 2011 г.**

№	Фирма-наемател	Площ	Получени суми в лв.
1	2	3	4
I.	гр. София		
1.	ЕТ "Волкохим"	50	2 933.71
2.	"Функция МММ" ООД	135	6 688.94
			9 622.65
II.	гр. Велинград		
1.	Нов дом Консулт ЕООД	20	1 408.32
2.	АРК СИСТЕМ ООД	114	4 612.28
3.	"Кодаф" ЕООД	18	1 267.45
4.	ЕТ "Нели Кръстева"	9	704.16
			7 992.21
III.	гр. Сандански		
1.	Д НП "Пирин"	24	2 027.80
	ОБЩО:	323	19 642.66

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

През изминалата годината усилията за узаконяване собствеността на Института завършиха успешно благодарение на съвместната работа на адвокат доц. Вакрилов и д-р Марков. Обезщетението за отчуждените 1500 m² от територията на Института за гората за изграждане на връзка с околновръстното шосе (331 000 лв.) не е изплатена от държавата. Сериозни затруднения за опазване на материалната ни база (технологичните сгради, гаражни клетки) оказа разграждането на имота на Института. Въпреки водените многократно разговори с главния изпълнител “Главболгар строй” и Агенция “Пътна инфраструктура” този въпрос остана нерешен. Със собствени сили и средства ас. Д.Димитров изгради система за сигурност на механичната работилница.

След три последователни ограбвания на имущество в ОБ за борба с ерозията в гр. Сандански бе наета фирма за охрана на сградата.

В момента водим спор с Община “Студентска” за колосалната сума от 190 000 лв. – разходи за боклук при сметосъбиране в един пластмасов контейнер тип Бобър с обем 1 m³ седмично.

Все още в застой са съдебните спорове относно летните ни лагери “Кокиче” и ПК “Мечта”, в които сме съкооператори.

Поради продължаващата финансова криза и недостига на средства ръководството на Института е затруднено да извършва неотложните ремонти по материалната база (прозорци, покривни конструкции, парна инфраструктура).

През годината бе завършен ремонта и монтирана нова апаратура за АА анализи. Предстоящо е лицензирането на лабораторията.

Благодарение на активната си работа по международни договори някои секции и лаборатории подобриха и осъвременяват компютърната си и копирна техника.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

Новата (стара) икономическа ситуация е предизвикателство, което ни обезсърчава, но трябва да я преживеем с надеждата за утрешния ден.

VII. КРАТЪК АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ИНСТИТУТА ЗА 2011 Г.

ПОЛУЧЕНИ ПРИХОДИ ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА ГОДИНА

ОБЩО: 524 889 лв.

от тях:

1.	От договори с ИАГ и МОСВ	89 641 лв.
2.	От други организации и фирми	38 900 лв.
3.	От договори с МОНМ	43 411 лв.
4.	По договор с Европейското икономическо пространство	331 614 лв.
5.	Приходи от наеми	20 743 лв.
6.	Лихви по банкови сметки	121 лв.
7.	Такси от докторанти	460 лв.

ПОЛУЧЕНА БЮДЖЕТНА СУБСИДИЯ

ОБЩО: 606 900 лв.

ИЗВЪРШЕНИ РАЗХОДИ ПРЕЗ ГОДИНАТА

ОБЩО: 1 141 936 лв.

от тях:

1.	От бюджетна субсидия	651 926 лв.
----	----------------------	-------------

от тях по видове разходи:

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

1.1	За заплати	516 922 лв.
1.2	За обезщетения	9 966 лв.
1.3	ДОО за сметка на работодателя	75 689 лв.
1.4	Здравно осигуряване за с/ка на работодателя	33 383 лв.
1.5	Допълнително задължително пенсионно осигуряване	6 516 лв.
1.6	За стипендии	9 450 лв.
	От това следва, че за 2011 г. на ИГ не са осигурени бюджетни средства, като субсидия в размер на 80 006 лв.	
2.	Разходи по договори и общи разходи:	490 010 лв.
2.1	Хонорари	262 393 лв.
2.2	ДТВ	14 810 лв.
2.3	Учебни и научно-изследователски	1 293 лв.
2.4	Материали	22 494 лв.
2.5	Разходи за външни услуги	74 031 лв.
2.6	Платени данъци, мита и такси	4 383 лв.
2.7	Платени застраховки	254 лв.
2.8	Командировки в страната	49 255 лв.
2.9	Командировки в чужбина	8 690 лв.
2.10	Членски внос в международна организация	880 лв.
2.11	Закупени компютри, принтери и др.	8 605 лв.
2.12	Закупено оборудване и машини	3 647 лв.
2.13	Закупен стопански инвентар	2 555 лв.
2.14	Текущ ремонт на ксерокс	240 лв.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

2.15	Вода, горива и енергия	34 575 лв.
2.16	Работно облекло и обувки	405 лв.
2.17	Неустойки	1 500 лв.
	Наличните парични средства по валутните банкови сметки на Института за гората към 31.12. 2011 година възлизат на	130 215 лв.

Отчетната 2011 г. беше изключително тежка за ИГ във финансово отношение, поради голямо съкращаване на утвърдения лимит за субсидия. Не беше осигурена необходимата субсидия за ФРЗ, въпреки извършените съкращения на утвърдения числен състав от 95 души на 74 фактически средно-списъчен състав.

За нормалното функциониране на ИГ беше представен обоснован проекто-бюджет за 2011 г., в който беше заложена необходима субсидия от 1 172 530 лв.

Гл. Счетоводител:

Н. Йоцова

ИД Директор:

чл.-кор. Б. Роснев

VIII. СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ НА ЗВЕНОТО В ИЗДАТЕЛСКАТА И ИНФОРМАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ

Звено за издателска и информационна дейност осъществява предпечатна подготовка и отпечатване на списание “Наука за гората”,

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

пореждата “Silva Balkanica” и поддържане на специализирана научна библиотека. Ръководи се от маг. С.Китанова.

През 2011 г. са отпечатани 2 книжки от сп. “Наука за гората” (кн. 1 и 2 за 2010 г.). Извършена е предпечатна подготовка на материали за няколко броя, които ще се отпечатат през 2012 г. От поредицата “Silva Balkanica” е излязла от печат кн. 12(1) за 2011 г. Закъснението на изданията се дължи на липса на средства. За 2012 г. и двете списания ще бъдат финансово подпомогнати от НФ “Научни изследвания”, след спечелени проекти за по 2 броя книжки.

Както “Наука за гората”, така и “Silva Balkanica” са търсени издания за публикуване на научни резултати от изследователи и докторанти, както от България, така и от чужбина. През 2011 г. са публикувани 8 публикации от чужди автори от Чехия, Словакия, Сърбия, Иран, Австрия и др.

Списанието се реферира в:

<http://onlinelibrary.wiley.com>

<http://mail.nacid.bg/newdesign/bg/index.php?id=8>

ВИНИТИ Реферативен журнал

BIOSIS Biological Abstracts – ISI Web of Knowledge

<http://agrobiblioteki.eu/modules/news3/article.php?stopvid=69>

В поредицата “Silva Balkanica” през 2011 г. са публикувани (само на английски език) 11 статии от България, Гърция, Турция, Сърбия, Македония, Хърватия, Австрия, Австралия и др.

Списанието се реферира в:

<http://www.cabi.org>

<http://mail.nacid.bg/newdesign/bg/index.php?id=8>

http://agrobiblioteki.eu/thml/pdf/KatalogCSB_2010.pdf

http://www.tuzvo.sk/files/3_7_OrganizacneSucasti/SLDK/LF_2004.pdf

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

В списанията са публикувани статии от институти и организации в България – Институт по ботаника, СУ “Кл.Охридски”, Лесотехнически университет, Аграрен университет – Пловдив, ИАГ, Институт за гората – БАН и др.

За двете списания се поддържа международен обмен с 16 страни и 52 сродни научни институти.

Информационният център (звено) освен редактирането и предпечатната подготовка на материалите за списанията, оказва помощ на млади учени и докторанти при подготовка на статии и дисертации. Участва също активно в седмицата на науката организирана от СУБ и екологични мероприятия.

Важна съставна част на информационния център е специализираната библиотека, която има общ фонд от 40 585 тома, от които 18 833 книги, 20 790 периодични издания и 962 – специални видове.

През 2011 г. са получени 37 текущи периодични заглавия, от които 11 на български език, 3 на руски, 4 на други славянски езици, 11 на английски, 1 на немски и 1 на френски език.

През 2011 г. библиотеката е посетена от 130 читатели, от които 52 от Института за гората, 42 от системата на БАН, 28 външни и 8 от СУ “Кл.Охридски”.

Фондът на библиотеката през текущата година е увеличен с 173 библиотечни единици – 7 книги и 166 периодични издания.

За 2012 г. нямаме абонамент за български и чуждестранни списания поради липса на средства. Единствено списанията и поредиците по книгообмена все още ще се получават.

Добра е и интернет връзката на Института, която в значителна степен компенсира липсата на някои български и западни списания.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за гората

Пред Института стои задачата за подобряване на качеството на отпечатваните материали, тяхното рефериране и по-широко популяризиране.

Необходимо е и финансово обезпечаване за наваксване изоставането в издаването им.